

BIBLIOTECA VERDE. CONCEPTE ȘI PRACTICI ÎN ROMÂNIA (II)

MÁTÉ ERZSÉBET

Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj

erzsebet.mate@bjc.ro

ABSTRACT: According to the specialized literature, green library certification means several things at once: institution, building, place, collection, mindset, services. The building and its elements (e.g., furniture, lighting, energy consumption) must comply with the requirements of green building certification systems, and existing buildings must be renovated in this spirit; the library must have a certain percentage of specialized literature with an ecological, environmentally-oriented perspective; in its operation and services, it must apply practices that support the objectives and implementation of human ecology and sustainable development (separate waste collection, reduction of paper consumption through digital tools etc.); the institution itself - through the organization of various programs - must play an important role in raising awareness and promoting ecological thinking and green thinking in the daily life of society.¹

In the first part of the study,² we gained insight into the ecological mindset of public libraries around the world, supported by practical examples; this time, we will analyze the extent to which aspects of human ecology (energy efficiency, responsible waste management etc.) play a role in the operation and maintenance of library buildings in Romania and what types of services and programs are characteristic, aimed at spreading knowledge related to sustainable development.

KEYWORDS: green library, green building, renovation, sustainability, environmentally-friendly library services

Conform datelor oficiale din 2023, în România, sistemul național de biblioteci este constituit din 8.263 de biblioteci (naționale, universitare, specializate, școlare, publice sau private), dintre care 1.853 sunt biblioteci publice

(județene, municipale/orășenești și comunale).³ Trebuie menționat că, în 2023, s-a înregistrat o scădere de 869 de unități față de 2022, dintre care 253 au fost biblioteci publice.⁴

¹ Brém Zsuzsanna, Dubniczky Zsolt, "XXI. század: környezetbarát fenntarthatóság a könyvtárakban," *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás*, 61, nr. 11-12 (2014): 403-430; "What is a Green Library," *IFLA International Federation of Librarian Associations and Institutions*, accesat la 12 sept. 2025, https://www.ifla.org/wp-content/uploads/IFLA-GreenLibraryDefinition__English_2022Jan.pdf.

² Maté Erzsébet, "Biblioteca verde. Concepte și practici (I)," *„Lectura”*, Seria a III-a, nr. 3(45) (2024): 33-37.

³ "Activitatea unităților cultural-artistice în anul 2023," *Institutul Național de Statistică*, accesat la 3 apr. 2025, https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/activunitculart_23r.pdf;
<https://culturadata.ro/interactiv/mapping/infrastructura-culturala/biblioteci-publice/?yr=2023>, accesat la 3 apr. 2025.

⁴ "Raport despre sistemul național de biblioteci pentru perioada 2019 – 2022," *Comisia Națională a Bibliotecilor*, accesat la 5 aug. 2025, <https://cnb.org.ro/wp-content/uploads/2023/12/raport-cnb-2019-2022.pdf>.

Majoritatea bibliotecilor publice își desfășoară activitatea în clădiri vechi, multe dintre ele fiind clasificate ca monumente istorice de rang înalt. Problemele sediilor vechi sunt, în toate cazurile, similare: se confruntă cu ventilație deficitară, umiditate, mucegai, iluminat insuficient sau necorespunzător, lipsa spațiului adecvat pentru depozitarea cărților și documentelor, dar și pentru dezvoltarea colecțiilor, infrastructură învechită de apă, canalizare, sistem electric și de încălzire – toate acestea fiind agravate de un buget insuficient pentru dezvoltare.⁵ Implementarea unei perspective de durabilitate în cazul acestor clădiri se lovește de obstacole semnificative. Transformarea clădirilor vechi în clădiri „verzi” (în special, eficiente energetic) nu este doar costisitoare, ci, în cazul clădirilor monument istoric, orice intervenție devine un proces

complicat (generat de numărul limitat al experților și specialiștilor în domeniu), birocratic (din cauza unor prevederi legale excesive) și consumator de timp.⁶

O altă problemă este faptul că autoritățile nu recunosc potențialul patrimoniului în reducerea efectelor schimbărilor climatice. Reutilizarea clădirilor ar fi o măsură importantă pentru reducerea consumului de resurse naturale și a poluării generate de industria construcțiilor.

O altă dificultate este practica actuală de restaurare din România, cu metode de intervenție învechite (refaceri integrale ale substanței istorice, modificări ale sistemelor constructive etc.), care duc la operațiuni excesive de reconstrucție și reabilitare. Problema consolidărilor este de obicei abordată cu tehnici devenite aproape rudimentare din punct de vedere tehnologic, ireversibile și rigide.

⁵ Constatarea are la bază informațiile obținute din diferite proiecte de management. “Silvan Stâncel, Proiect de management 2025-2028,” Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” Alba, accesat la 12 sept. 2025, <https://www.bjalba.ro/wp-content/uploads/2025/01/Silvan-Stancel-PROIECT-DE-MANAGEMENT-2025-2028.pdf>; “Proiect de management Biblioteca jud. A. D. Xenopol Arad, 2025-2029,” Biblioteca Județeană Alexandru D. Xenopol Arad, accesat la 12 sept. 2025, <https://bibliotecaarad.ro/wp-content/uploads/2025/06/PROIECT-DE-MANAGEMENT-BIBLIOTECA-JUD.-A.D.-XENOPOL-ARAD-2025-2029.pdf>; Sandu Maria-Luiza, “Proiectul de management pentru perioada 01.08.2023 – 31.07.2028,” Consiliul Județean Gorj, accesat la 12 sept. 2025, <https://www.cjgorj.ro/Date%20site/Rapoarte/Proiect%20management%20BJ%202023-2028.pdf>; Adrian-Gelu Jicu, “Biblioteca Județeană „Costache Sturdza” Bacău - Proiect de management - (2022-2025),” Biblioteca Județeană „Costache Sturdza” Bacău, accesat la 12 sept. 2025, <https://www.bjbacau.ro/wp-content/uploads/2023/02/Proiect-management-2022-2025.pdf>; Ancuța Florina Șchiop, “Raport de activitate managerială pe perioada 01.10.2024 – 31.12.2024 la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai”. Conform Proiectului Managerial adoptat prin încheierea Contractului de management nr. 255 din 30.09.2024”, Consiliul Județean Bihor, accesat la 12 sept. 2025, <https://www.cjbihor.ro/wp-content/uploads/2021/02/RAPORT-DE-ACTIVITATE-EVALUARE-FINALA-MANAGERSINCAI-2024-1.pdf>; Ioan Pinte, “Raport de activitate elaborat pentru evaluarea managementului de către Consiliul Județean Bistrița-Năsăud”, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud, accesat la 12 sept. 2025, <https://www.portalbn.ro/portal/bistritanasaud/portal.nsf/1C26623D724BE478C2258C4B0030110F/%24FILE/RAPORT%20DE%20ACTIVITATE%20PINTEA%20%282024%29.pdf>; Daniel Nazare, “Raport de activitate - Biblioteca Județeană George Barițiu Brașov 2024,” Consiliul Județean Brașov, accesat la 12 sept. 2025, <https://cjbrasov.ro/wp-content/uploads/2025/03/Raport-de-activitate-2024-managerBiblioteca-Judeteana-George-Baritiu-Brasov.pdf>.

⁶ “Registrul specialiștilor în domeniul protejării monumentelor istorice,” *Institutul Național al Patrimoniului*, accesat la 1 aug. 2025, http://patrimoniu.gov.ro/images/registrul_specialistilor_in_domeniul_protejarii_monumentelor_istorice.pdf; “Strategia națională privind protejarea monumentelor istorice 2022-2032 Proiectul „Monumente istorice – planificare strategică și politici publice optimizate” SIPOCA 389/SMIS 115895,” 44-50; 79-81, Ministerul Culturii, accesat la 1 aug. 2025, <https://www.cultura.ro/sites/default/files/inlinefiles/Strategia%20nationala%20privind%20protejarea%20monumentelor%20istorice.pdf>.

Aceste abordări au dus la costuri ridicate de intervenție, care au descurajat restaurarea și conservarea.⁷

Cât de greu este să restaurezi o clădire de patrimoniu în România ?

Un exemplu ilustrativ este cazul filialei Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj situată pe strada Kogălniceanu nr. 7, care a funcționat, până în anul 2022, în Palatul Teleki, o clădire barocă din secolul al XVIII-lea, construită în perioada 1790–1795. Din cauza degradării progresive a imobilului, conducerea a fost nevoită să închidă filiala din rațiuni de siguranță. Intervențiile de renovare au fost împiedicate și de situația juridică controversată a proprietății imobilului. Inițial deținută de familia contelui Teleki, clădirea a fost achiziționată, în 1930, de către Biserica Romano-Catolică, apoi naționalizată în perioada comunistă și transformată în internat și locuințe. În anii 2000, Biserica a încercat să redobândească proprietatea, însă, conform unei decizii judecătorești din 2019, clădirea a rămas definitiv în proprietatea statului.

Tot în acel an, s-a emis o autorizație de construcție, cu prioritate maximă, pentru consolidarea imobilului.⁸ Multe țigle vechi și sparte au fost înlocuite, jgheburile ruginite

schimbate, fațada a fost protejată cu schele și perdele de protecție. În perioada 2020–2023, zona centrală, inclusiv strada Kogălniceanu și străzile adiacente, a fost reamenajată și modernizată, dar nu s-au înregistrat progrese semnificative în cazul Palatului Teleki.⁹ În 2024, un birou de proiectare („Documentația de Avizare a Lucrărilor de Intervenție”) împreună cu studiul pentru monumente istorice.¹⁰ Acum, la sfârșitul anului 2025, fațada Palatului Teleki rămâne în continuare acoperită, clădirea închisă și aproape în ruină, în ciuda faptului că Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) a identificat restaurarea clădirilor publice — în special a monumentelor istorice — ca obiectiv strategic.¹¹

Investiții în cadrul proiectului PNRR

În 2024, au fost lansate proiecte finanțate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), care au oferit două direcții importante pentru modernizarea bibliotecilor publice:

1. „Îmbunătățirea fondului construit printr-o abordare integrată a eficienței energetice, a consolidării seismice, a reducerii riscului la incendiu și a tranziției către clădiri verzi și inteligente”;¹²

⁷ Ibid., 88.

⁸ Bianca Preda, “O clădire veche din Cluj rămâne a statului. Se transformă în filială a Bibliotecii „Octavian Goga”,” *Monitorul cj.ro*, 20 aug. 2019, accesat la 26 iun. 2025, <https://www.monitorulcj.ro/actualitate/73596-o-cladire-veche-din-cluj-ramane-a-statului-roman-se-vatransforma-intr-o-filiala-a-bibliotecii-octavian-goga>; Tiberiu Fărcaș, “Palatul Teleki rămâne definitiv statului român,” *Clujul cultural.ro*, accesat la 20 iun. 2026, <https://clujulcultural.ro/exclusiv-palatul-teleki-ramanedefinitiv-al-statului-roman/>.

⁹ “Cluj-Napoca – oraș pentru pietoni- proiectul „Lucrări de Amenajarea Urbană strada Kogălniceanu, strada Universității și străzile adiacente,” *Primăria și Consiliul local Cluj-Napoca*, accesat la 4 aug. 2025, <https://primariaclujnapoca.ro/informatii-publice/comunicate/cluj-napoca-oras-pentru-pietoni-proiectullucrari-de-amenajare-urbana-strada-kogalniceanu-strada-universitatii-si-strazile-adiacente/>.

¹⁰ Proiect în valoare de 53.400 euro. SICAP.ai, accesat la 20 iun. 2025, <https://sicap.ai/achizitii/firma/110904>.

¹¹ “Degradarea la scară largă a monumentelor este rezultatul resurselor financiare publice și private insuficiente, investițiile propuse pentru acest domeniu putând contracara într-o măsură riscul pierderii iremediabile a unor valori capabile să genereze creștere economică”. “Planul Național de Redresare și Reziliență Partea II. Componenta 5 – Valul renovării, 6,” *Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene*, accesat la 4 august 2025, <https://mfe.gov.ro/pnrr/>.

¹² Ibidem.

2. Scheme de finanțare pentru biblioteci, cu scopul de a le transforma în hub-uri pentru dezvoltarea competențelor digitale. Acestea vizează modernizarea și extinderea unui număr de 105 biblioteci, dintre care 5 sunt sedii centrale ale bibliotecilor județene, iar 100 sunt biblioteci rurale sau municipale.

Programul „Tranziția verde”, urmărește îmbunătățirea fondului construit printr-o abordare integrată, care include eficiența energetică, consolidarea seismică, reducerea riscului la incendii și tranziția către clădiri verzi și inteligente.¹³

În 2024, Consiliul Județean Brașov a obținut o finanțare de peste 20 de milioane de lei din fonduri PNRR pentru modernizarea sau renovarea a 30 de biblioteci din județ. Potrivit comunicatului de presă al Consiliului Județean, o investiție de anvergură va fi realizată și în cazul Bibliotecii Județene „George Barițiu” Brașov, care urmează să fie mutată în zona Sub Tâmpa, în locul fostei Baze de Agreement, ce va fi transformată într-un centru polivalent cu bibliotecă.¹⁴ Până în aprilie 2025, lucrările nu au început (din cauză că cele trei oferte depuse au fost considerate neconforme),¹⁵ însă în luna

august s-a semnat contractul de execuție, după care clădirea va fi complet renovată.¹⁶

Tot în 2024, a fost planificată o altă investiție de amploare la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” din Bihor, finanțarea fiind asigurată tot din fonduri europene (PNRR).¹⁷ Proiectul de renovare prevedea împărțirea clădirii inițiale în două zone distincte: una destinată depozitelor de carte și birourilor personalului, iar cealaltă complet deschisă publicului. Conform proiectului, la parter, sunt amenajate o cafenea și o terasă exterioară și este construit un amfiteatru deschis, cu zone de expunere pentru cărți și un lift. Spațiile de la acest nivel, un atelier de creație și ludotecă, vor fi dedicate activităților pentru copii. La etajul I, este amenajat un auditorium pentru adulți, săli de lectură, zone pentru training de competențe digitale și zone de expunere pentru cărți. La etajul II, este o sală de conferințe, o sală de lectură, mediateca și un studio pentru înregistrări. Renovarea sediului s-a desfășurat în cadrul unui proiect mai larg, care a cuprins modernizarea a 29 de biblioteci din județul Bihor.¹⁸ Lucrările de modernizare au fost finalizate și, la 2 septembrie 2025, a avut loc inaugurarea oficială. Una dintre componentele

¹³ „Planul Național de Redresare și Reziliență. II Componenta 7 - Transformarea digitală,” 100, *Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene*, accesat la 4 aug. 2025, <https://mfe.gov.ro/pnrr/>; „Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul I. Tranziția verde. Componenta C5 - Valul Renovării,” *Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene*, accesat la 4 aug. 2025, <https://mfe.gov.ro/pilonul-i-tranziția-verde/>.

¹⁴ Ionuț Dincă, „CJ Brașov a obținut o finanțare de peste 20 de milioane de lei pentru a moderniza 30 de biblioteci din județ: „Nu vreau să fim noi ultima generație care a mai mers la bibliotecă,” *BIZBrașov*, accesat la 30 sept. 2024, <https://www.bizbrasov.ro/2023/09/12/cj-brasov-finantare-modernizare-biblioteci/>.

¹⁵ Mihaela Parghel, „Complexul Agreement de sub Tâmpa rămâne deocamdată în paragină. Biblioteca Județeană Brașov a lansat o licitație pentru transformarea lui într-un centru cultural modern,” *Brașov Metropolitan*, accesat la 9 iul. 2025, <https://brasovmetropolitan.ro/2025/04/complexul-agreement-de-sub-tampa-ramane-deocamdata-in-paraginabiblioteca-judetean-brasov-a-lansat-o-licitatie-pentru-transformarea-lui-intr-un-centru-cultural-modern/>.

¹⁶ Daniela Trifan, „O clădire istorică din Brașov prinde viață: Va fi transformată în bibliotecă și centru de recreere cu bani europeni,” *adevarul.ro*, accesat la 30 sept. 2024, <https://adevarul.ro/stiri-locale/brasov/o-cladire-istorica-din-brasov-prinde-viata-va-2461929.html>.

¹⁷ „Au început lucrările la Biblioteca Județeană,” Consiliu Județean Bihor, accesat la 30 sept. 2024, <https://www.cjbihor.ro/au-inceput-lucrările-la-biblioteca-judetean/>.

¹⁸ Ibid.; Maria Oprea, „Lucrările de modernizare la Biblioteca Județeană avansează. Stadiul fizic de execuție, 40%,” *BIHOR ONLINE*, accesat la 30 sept. 2024, <https://www.bihor.ro/stirile-judetului-bihor/lucrările-de-modernizare-la-biblioteca-judetean-avanseaza-stadiul-fizic-de-executie-40-4703228/>.

importante ale modernizării a fost instalarea unui nou modul termic, care va contribui la optimizarea consumului energetic al clădirii. Un alt punct central al investiției a fost digitalizarea: au fost instalate 20 de stații de lucru pentru cursuri de formare digitală și echipamente performante pentru scanarea și arhivarea cărților în format digital. Biblioteca include un studio de podcast, precum și zone pentru vizionare și audiții și, totodată, cititorii au acces la e-books și audiobooks.¹⁹

Un alt proiect finanțat din PNRR prevede renovarea energetică moderată a clădirii Bibliotecii Județene „A.D. Xenopol” Arad și montarea a trei stații de încărcare pentru mașini electrice în fața bibliotecii. Fiind vorba de o clădire construită în anul 1909, imobilul prezenta o serie de degradări și infiltrații la nivelul subsolului din cauza lipsei hidroizolației, crescând consumul de energie. Proiectul prevede lucrări de restaurare și reparare a tâmplăriei, cu geam termoizolant, refacerea hidroizolației, modernizarea instalației de încălzire și a instalației de preparare a apei calde menajere, modernizarea instalației de iluminat interior, înlocuirea corpurilor de

iluminat existente cu corpuri LED, eficiente din punct de vedere energetic, proiectarea unei instalații de climatizare, montarea de surse de energie alternative etc. Calculele realizate de Consiliul Județean Arad indică faptul că, în urma acestor lucrări, consumul anual specific de energie finală pentru încălzire va scădea cu 52%, consumul total de energie primară cu 44%, iar emisiile de CO₂ produse vor scădea cu 40%.²⁰ Lucrările sunt în derulare, cea mai recentă informație este că s-a încheiat restaurarea și montarea vitraliilor originale de la casa scărilor.²¹

Fiind o clădire veche, cu risc seismic ridicat, renovarea Bibliotecii Județene „Sorin Titel” Timiș era primordială. În 2024, după șapte ani de așteptare, s-a organizat licitația pentru reabilitarea sediului.²² Conform proiectului urmează o intervenție la nivelul structurii și a componentelor arhitecturale, se vor înlocui instalațiile interioare și se va monta un chiller²³ pentru asigurarea unui climat corespunzător. Lucrările de renovare au început practic în februarie 2025, cu un buget din PNRR de 14

¹⁹ Smaranda Chișbora, „Modernizarea Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai” din Oradea este aproape gata. Va fi amenajată și o cafenea,” *Bihoreanul*, accesat la 9 iul. 2025, <https://www.ebihoreanul.ro/stiri/modernizarea-bibliotecii-judetene-gheorghe-sincal-din-oradea-este-aproape-gata-va-fi-amenajata-si-o-cafenea-194970.html>; Cristina Rusu, „Lucrările la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai”, aproape de finalizare,” *Radio România Cluj*, accesat la 30 sept. 2024, <https://www.radiocluj.ro/2025/05/21/lucrările-la-biblioteca-judetana-gheorghe-sincal-aproape-de-finalizare>.

²⁰ Alin Gherasim, „17,1 milioane de lei pentru reabilitarea Bibliotecii Județene,” *ARADOnline*, accesat la 30 sept. 2024, <https://www.aradon.ro/aradon-stirile-judetului-arad/171-milioane-de-lei-pentru-reabilitarea-bibliotecii-judetene-1714581/>; „Clădirea Bibliotecii Județene A.D. Xenopol Arad a primit avizare pentru renovarea energetică moderată,” *Ghidul Aradean.ro*, accesat la 30 sept. 2025, https://www.ghidularadean.ro/stire/43721/cladirea_bibliotecii_jude%C8%9Bene_ad_xenopol_arad_a_primit_avizare_pentru_renovarea_energetica_moderata/.

²¹ Denisa Ruzsa, „Biblioteca „A.D. Xenopol” are vitralii noi. Thalia, Clio și Erato – muzele strălucitoare de la etajul al doilea al clădirii,” *CRITIC-ARAD*, accesat la 9 iul. 2025, <https://www.criticarad.ro/biblioteca-a-d-xenopol-are-vitralii-noi/>.

²² Alexandra Cristea, „Renovarea sediului Bibliotecii Județene, scoasă în sfârșit la licitație. Va fi pus și lift,” *Știri de Timișoara*, accesat la 1 oct. 2024, https://stiridetimisoara.ro/renovarea-sediului-bibliotecii-judetene-scoasa-in-sfarsit-la-licitatie-va-fi-pus-si-lift_65137.html.

²³ Chillerele sunt instalații de climatizare produse după tehnologii moderne, care asigură răcirea sau încălzirea în spații de diferite dimensiuni.

milioane de lei,²⁴ iar, în prezent, se lucrează la structura acoperișului.

Un alt exemplu de succes este Biblioteca din Șimleu Silvaniei, care, în anul 2024, s-a mutat într-un sediu nou – fostul spital orășenesc, complet renovat.²⁵

Dacă luăm ca reper ultimii 20 de ani,²⁶ exemplele de biblioteci publice cu sedii nou construite sunt tot mai puține.²⁷ În anul 2021, în orașul Blaj, s-a semnat contractul pentru construirea unei biblioteci ultramoderne, cu termen de finalizare de 2 ani, ulterior prelungit până în decembrie 2026.²⁸ Conform proiectului, clădirea va fi dotată cu lift, un sistem de panouri fotovoltaice și un sistem de umbrire cu lamele metalice parasolare, care se vor mișca pentru a reduce pătrunderea luminii solare în timpul verii, protejând astfel geamurile împotriva supraîncălzirii și reducând consumul de energie necesar pentru climatizarea clădirii.

Promovarea sustenabilității prin servicii

În România, în ultimii ani, bibliotecile publice au fost implicate în diverse inițiative menite să promoveze sustenabilitatea și educația ecologică în comunitățile locale. Rolul principal al bibliotecilor este acela de a răspândi gândirea ecologică atât în rândul copiilor, cât și al adulților. Se organizează activități, ateliere și sesiuni de educație ecologică, iar activitățile dedicate copiilor sunt predominante, ca rezultat al parteneriatelor create între bibliotecile publice și școli. În cadrul programului național „Săptămâna verde”, în colaborare cu unitățile de învățământ, sunt organizate activități pe durata unei săptămâni dedicate ecologiei și dezvoltării durabile. Pe lângă partea teoretică, se pune accent și pe cunoștințele practice legate de natură.²⁹

De exemplu, în județul Vâlcea, bibliotecile din Bălcești, Valea Mare și Frâncești, cu sprijinul

²⁴ Marcel Hoster, „Lucrările de reabilitare a Bibliotecii Județene Timiș continuă,” *deBANAT.ro*, accesat la 9 iul. 2025, https://debanat.ro/2025/07/lucrările-de-reabilitare-a-bibliotecii-judetene-timis-continua_447915.html.

²⁵ Călin Pavăl, „Până nu demult o clădire istorică aflată în stare avansată de degradare, azi reabilitată și inaugurată ca sediu de bibliotecă și muzeu în Șimleu Silvaniei,” *Ora Sălajului*, accesat la 9 iul. 2025, <https://www.orasalajului.ro/pana-nu-demult-o-cladire-istorica-aflata-in-stare-avansata-de-degradare-azireabilitata-si-inaugurata-ca-sediu-de-biblioteca-si-muzeu-in-simleu-silvaniei/>.

²⁶ A se vedea „Pactul ecologic european...”, *Comisia Europeană*, accesat la 5 aug. 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_19_6691.

²⁷ Lucrările la sediul Bibliotecii Naționale începute încă din anul 1986 a fost finalizată în anul 2012.

²⁸ „O nouă licitație pentru construcția unei biblioteci ultramoderne, la Blaj. Valoarea investiției, majorată cu 2,9 milioane de lei,” *Alba24.ro*, accesat la 4 aug. 2025, <https://alba24.ro/o-noua-licitatie-pentru-construcția-unei-biblioteci-ultramoderne-la-blaj-valoarea-investiției-majorată-cu-29-milioane-de-lei-866236.html>; „Clădirea noii biblioteci municipale din Blaj prinde contur. Cum va arăta la finalul lucrărilor,” *Alba24.ro*, accesat la 4 aug. 2025, <https://alba24.ro/foto-clădirea-noii-biblioteci-municipale-din-blaj-prinde-contur-cum-va-arata-la-finalul-lucrărilor-989862.html>; „Comunicat lansare proiect «Îmbunătățirea calității vieții populației în Municipiul Blaj - Etapa a II-a - Componenta A - Construire Bibliotecă Municipală Blaj»,” accesat la 4 aug. 2025, <https://municipiulblaj.ro/informatii-publice/comunicate/4117>.

²⁹ „Dezbaterea «Ingineria ecologică planetară: cheia unui viitor sustenabil»,” Biblioteca Județeană Ioan N. Roman, Constanța, accesat la 5 aug. 2025, <https://bjconstanta.ro/dezbaterea-ingineria-ecologica-planetara-cheia-unui-viitor-sustenabil/>; „Sesiune online de educație ecologică”, Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” Dolj, accesat la 5 aug. 2025, <https://comunicatedepresa.aman.ro/2021/03/23/sesiune-online-de-educatie-ecologica/>; „Săptămâna pădurii la bibliotecă,” Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” Dolj, accesat la 5 aug. 2025, <https://comunicatedepresa.aman.ro/2021/03/19/saptamana-padurii-la-biblioteca/>; „Să ajutăm împreună natura,” Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, accesat la 5 aug. 2025, https://new.bjc.ro/wp-content/uploads/2024/10/Proiecte-de-educatie-permanenta_Zorilor_-2024-2025.pdf; „Gândește ECO. Eco planeta și viața pe Pământ,” Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, accesat la 5 aug. 2025, <https://new.bjc.ro/wp-content/uploads/2024/11/Proiecte-de-educatie-permanenta-Filiala-Traian-Brad-2024-2025.pdf>; „Reciclezi și creezi - educația de azi pentru viitorul de mâine,” Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, accesat la 5 aug. 2025,

Bibliotecii Petrari, au implementat proiectul Eco-BiblioTech. Acesta a combinat educația ecologică cu tehnologia, oferind ateliere pe teme ecologice și utilizarea tehnologiilor moderne (precum ApplInventor, Arduino, Scratch) pentru copii și tineri.³⁰ O altă inițiativă reușită este proiectul Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj, „Grădina Micilor Cititori”, care a fost realizat cu ajutorul Annei Kiss, fondatoarea Anna’s Urban Garden. În cadrul proiectului, a fost creată o grădină urbană pe terasa Secției pentru copii, unde se cultivă plante folosite pentru ceaiuri, ierbururi, legume și se organizează cluburi și ateliere de grădinărit.³¹

De amintit este și Biblioteca Șirna,³² care a derulat un proiect finanțat din programul Erasmus+, în valoare de 20.735 euro, și care a inclus activități de educație ecologică pentru adulți și tineri, formarea unui „Consiliu Verde”. În cadrul proiectului s-au desfășurat mai multe ateliere dedicate adulților (atelierul de ecologizare, educație pentru un mediu sănătos etc.), cel mai special fiind un atelier în aer liber „Șirna pe bicicletă”, care și-a propus

promovarea localității și a mersului pe bicicletă ca alternativă sănătoasă și sustenabilă de deplasare.³³ Încurajarea mersului pe bicicletă este o modalitate des întâlnită în educația ecologică desfășurată în biblioteci.³⁴

Mai putem găsi exemple de *biblioteci de semințe*. Biblioteca Județeană „Károni János” Harghita gestionează un astfel de serviciu ecologic, al cărui scop principal este conservarea mediului înconjurător și a plantelor autohtone, precum și sprijinirea membrilor comunității interesați de grădinărit. Schimbul și împrumutul de semințe autohtone se desfășoară conform unui regulament strict: utilizatorii bibliotecii care practică grădinăritul trebuie să returneze bibliotecii dublul cantității de semințe împrumutate primăvara, de preferat din propria recoltă.³⁵ De asemenea, piața „Semințe cu suflet”, de la Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov, constă în expoziție, donație și schimb de semințe ale producătorilor agricoli invitați.³⁶

Problema colecțiilor în practica ecologică

<https://new.bjc.ro/wp-content/uploads/2024/10/Proiecte-de-educatie-permanenta-pentru-invatamantulpreuniversitar-gimnazial-si-liceal.pdf>.

³⁰ EcoBiblio Tech, accesat la 5 august 2025, <https://valcea.stiintescu.ro/proiecte-2022/eco-bibliotech/>.

³¹ Grădina micilor cititori, accesat la 23 septembrie 2025,

<https://www.facebook.com/Annasurbangarden/posts/gr%C4%83dina-micilor-cititori-din-cadrul-sec%C8%9Biei-de-copii-a-biblioteca-județeană-cluj/919975140151144/>; <https://www.facebook.com/Annasurbangarden/>.

³² În anul 2014, Biblioteca comunală Șirna (județul Prahova) a câștigat un concurs care i-a permis instalarea unui sistem de energie solară, devenind astfel prima bibliotecă din România alimentată cu energie solară. În anul 2018, pentru exemplele sale de bune practici în domeniul educației ecologice, biblioteca a fost premiată la nivel internațional ca „bibliotecă verde – competiția IFLA „Green Library Award 2018”.

³³ Iuliana Camelia Pârvu, „Trofeul Erasmus+ 2022 câștigat de biblioteca comunală Șirna, județul Prahova, pentru implementarea Proiectului european Erasmus+ «Biblioteca Verde pentru o comunitate durabilă – Lib4Green»,” Comuna Șirna județul Prahova, accesat la 5 aug. 2025, <https://comunasirna.ro/wp-content/uploads/2023/01/Articol-Site-ul-Comunei-Sirna.pdf>.

³⁴ Cristina Cicău, „Eveniment în premieră în România: «Pedalez pentru bibliotecă», acțiune de promovare a lecturii dar și a mijlocului ecologic de transport, bicicleta,” *adevărul.ro*, accesat la 5 aug. 2025, <https://adevarul.ro/stiri-locale/satu-mare/foto-eveniment-in-premiera-in-romania-pedalez-1430905.html>.

³⁵ „Magkönyvtár – új, zöld szolgáltatást indít novembertől a könyvtár,” Consiliul Județean Harghita, accesat la 5 aug. 2025, <https://konyvtar.hargitamegye.ro/hu/nd/1207/magkonyvtar--uj-zold-szolgaltatast-indit-novembertol-a-konyvtar>, <https://konyvtar.hargitamegye.ro/hu/esd/2024-03-09;Magbörze-a-könyvtárban>, Consiliul Județean Harghita, accesat la 5 aug. 2025, <https://konyvtar.hargitamegye.ro/hu/nd/1251/magborze-a-konyvtarban>.

³⁶ „Semințe cu suflet – un eveniment sustenabil,” Biblioteca Județeană „George Barițiu Brașov, accesat la 5 aug. 2025, <https://www.bjbv.ro/seminte-cu-suflet-un-eveniment-sustenabil>.

Accesibilitatea cărților electronice (e-books) în biblioteci este considerată o practică ecologică. Documentele pe suport de hârtie nu mai reprezintă singurul mijloc de transmitere a informației, ba chiar, în multe cazuri, nici măcar cel principal, însă în acest domeniu încă există lipsuri.³⁷ Bibliotecile din România dețin mai puține conținuturi electronice sau digitalizate comparativ cu standardele actuale. Astfel, de exemplu, Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov are o colecție de 359 de titluri, Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu oferă o mie de cărți electronice prin intermediul platformei on-line de împrumut CLOUD LIBRARY, care pot fi consultate pe orice dispozitiv personal (laptop, e-Book-reader, Kindle etc.). În schimb, colecțiile speciale cu profil ecologic (literatură despre ecologie și protecția mediului) sunt rare sau inexistente. Asemenea colecții ar trebui să includă: lucrări despre ecologia umană, educația de mediu, protecția naturii și a mediului, literatură de specialitate despre dezvoltare durabilă, tehnologii prietenoase cu mediul, precum și

publicații din domeniul zoologiei, botanicii și geografiei care ating subiecte legate de conservarea naturii.

În concluzie, implementarea unei perspective de durabilitate în cazul clădirilor de biblioteci se lovește de obstacole semnificative. Transformarea clădirilor vechi în clădiri „verzi” (în special eficiente energetic) nu este doar costisitoare, în cazul clădirilor monument istoric, dar orice intervenție devine un proces complicat, birocratic și consumator de timp. Având în vedere situația economică actuală a României (caracterizată mai degrabă de reducerea costurilor decât de investiții), se pare că standardul anunțat de IFLA va rămâne deocamdată o utopie. Cu toate acestea, în ceea ce privește serviciile și colecțiile care vizează răspândirea cunoștințelor legate de dezvoltarea durabilă (diferite activități, formare profesională etc.), putem găsi exemple încurajatoare, atât în bibliotecile județene, cât și în cele mai mici.

³⁷ “Biblioteca de e-book-uri,” Biblioteca Județeană „George Barițiu Brașov, accesat la 1 sept. 2025, <https://ebook.yourcloudlibrary.com/library/BibJBrasov/featured>, “Browse CloudLibrary online,” CloudLibrary, accesat la 1 sept. 2025, <https://ebook.yourcloudlibrary.com/library/bibjd/browse/subject/gsksw>.